

en-doktrinen:

USA opretholder sin militære tilstedeværelse i Sydøstasien, men staterne i området må selv klare hovedparten ved deres forsvar, både økonomisk og militært.

Præsident Richard Nixons tale på Guam juli 1969

undtænkelige sin uafhængighed og for at opnå det mulige penge til udviklingshjælp. Valgte vietnameserne en sovjetisk model for kommunismen og ikke en kinesisk. Enkelte gange i slutningen af 1970'erne kom det til kamphandlinger mellem de to lande.

Vietnams genopbygning var enormt. Der var kastet mere sprængstof over landet end der var brugt på samtlige krigene under hele 2. verdenskrig. USA havde brugt et kemisk middel, "Agent Orange", over store dele af jungleområderne for at træerne til at tabe blade, så man kunne følge fjendens bevægelser på jorden. Alt det skrot blev ryddet op i, samtidig med at økonomien skulle stilles om fra krigs til nyttig produktion. I Cambodia var problemstillingen den samme. Landet skulle genopbygges efter at have været inddraget i krigshandlingerne fra 1970 til 1975. Men også hér spillede det nationaliste aspekt en stor rolle. Khmerer-

ne (landets befolkning) havde nameserne som historisk fjende og valgte derfor at forsøge sig med den kinesiske udviklingsmodel. Men indebar på det tidspunkt befolkningen skulle organisere lokale selvforsynende enheder på landet. "De røde Khmerer" tømte i løbet af få uger alle landsbyer for indbyggere og samlede alle i småbyer ude på landet. De protesterede eller ikke kunne omstille sig fra et kontant liv til at være risbønder, blev dræbt. Over 1 mio. ud af en befolkning på ca. 7 mio. døde under eksperimentet.

I 1978 angreb Vietnam Cambodia og indsatte en lydregering, som blev internationalt anerkendt i 1991. De røde Khmerer flygtede til bjergene på grænsen til Thailand, hvorfra de førte krig mod vietnameserne indtil deres leder, Pol Pot, døde i 1998.

Efter østblokkens sammenbrud i 1990 har både Vietnam og Cambodia orienteret sig mod den nye kapitalistiske model, hvor det kommunistiske parti opretholder et étpartistyre og samtidig forsøger at tiltrække udenlandske investeringer. Thailand har fået investeret store summer i produktions virksomheder i Cambodia. Den svenske møbel- og boligkæde, Ikea, har påbegyndt en del af sin produktion i Vietnam.

Murens fald

I slutningen af 1980'erne brød "østblokken" sammen. Hermed endte Den kolde Krig og Vesten havde vundet. "Sejren" blev vundet uden et eneste skud. Østblokken blev slidt op og havde ikke økonomi til at fortsætte konkurrencen. Det sovjetiske imperium valgte at opløse sig selv uden at forsøge en krig for at overleve.

Den kolde krig efter Vietnamkrigen

Sovjetunionen så – som hele verden – USA's nederlag i Vietnam og forsøgte at drage fordel af situationen. Man det var ikke nemt. USA havde lidt nederlag i en lokal krig, men var stadig en formidabel militærmagt, som endnu ikke havde taget sine atomvåben i anvendelse. Hvis Sovjetunionen ville forsøge at drage fordel af situationen måtte man tage dette perspektiv i betragtning. Desuden var USA kommet til forståelse med Kina, og Sovjetunionen følte sig ikke tryk ved en mulig alliance mellem verdens største land og verdens stærkeste militærmagt.

I 1973 var det lykkedes Sovjetunionen og USA at nå til en forståelse vedrørende atomvåben. Man havde indgået en aftale om forbud mod forsvar mod raketangreb. "Bizar" vil nogen måske kalde denne ABM-aftale (Anti Ballistic Missile), men logikken var forståelig: Så længe ingen ville kunne forsvare sig mod et angreb eller modangreb fra modstanderen, ville begge parter afholde sig

fra at slå først. Sovjetunionen opfattede dette som en sejr. USA havde anerkendt, at de to hovedakter under Den kolde Krig var ligeberettigede og ligestillede. Man forestillede sig i Moskva en fremtid, hvor de to supermagter i fællesskab holdt kontrol med verden.

I 1979 oplevede USA et nyt tilbageslag. Shahan i Iran, som havde været USA's stærkeste og mest pålidelige allierede i Mellemøsten, blev væltet af en islamisk bevægelse. Iran blev en islamisk stat, styret af landets præsteskab med Ayatolla Kohmenini i spidsen. Det nye Iran opfattede Israel ("den lille Satan") som den lokale hovedmodstander og USA ("den store Satan") som den globale.

Samme år overtog Saddam Hussein styret i nabolandet Irak. Støttet af USA gik han i krig mod Iran i 1980. Iraks hensigt med krigen var at erobre en større del af kyststrækningen ved Den persiske Bugt. USA støttede Irak for at lægge pres på de nye magthavere i Iran og forhindre dem i at udbrede budskabet om "Is-

lamisk Revolution" til større dele af Mellemøsten. Krigen varede i otte år og endte med, at grænserne blev opretholdt.

Ligeledes i 1979 var den sovjetvenlige regering i Irans andet naboland, Afghanistan, truet af islamiske modstandsbevægelser, og Sovjetunionen invaderede landet for at støtte det kommunistvenlige styre. Mange hævder, at det blev begyndelsen til enden for Sovjetunionen. Afghanerne gik til kamp mod de sovjetiske tropper, og de fik mange muslimske frivillige fra andre lande til at melde sig til modstandsbevægelsen. USA støttede disse "mujahediner", og efter 10 års kamp måtte Sovjetunionen trække sig ud i 1989.

Men inden da var Den kolde Krig blevet aktuel igen, og udviklingen var ikke til Sovjetunionens fordel.

USA mellem Vietnamkrig og murens fald

Indenrigspolitisk var USA i krise i 1970'erne. Oliekrisen og den deraf voksende arbejdsløshed, kritikken af Vietnamkrigen, nederlaget i samme krig, afro-amerikanernes skuffelse over resultatet af borgerretskampen, den stigende kriminalitet i storbyerne mv. var alt sammen med til at give indtryk af et land med store problemer.

I 1972 blev Richard Nixon genvalgt som præsident, fordi han lovede, at USA ville trække sig ud af Vietnamkrigen "med ære". Nixon havde håbet at være præsident i 200-året for den amerikanske uafhængighedserklæring i 1776, men det opnåede han ikke. Allerede kort efter val-

get blev det kendt, at der havde været indbrud i det demokratiske partis hovedkvarter i "Watergate"-bygningen i Washington under valgkampen i 1972. Indbruddet var blevet begået af personer med tilknytning til Det hvide Hus. Lidt efter lidt rykkede anklagerne tættere og tættere på præsident Nixon, og i august i 1974 måtte han trække sig tilbage og blev erstattet af sin vicepræsident, Gerald Ford.

Watergate-skandalen overskyggede fuldstændig festlighederne i anledning af 200-års jubilæet.

Den næste præsident, Jimmy Carter (1977-81) blev derfor også valgt på et program om mere moral i embedsførelsen. Men han formåede ikke at gengive USA dets forums storhed. Han måtte se til, mens Sovjetunionen invaderede Afghanistan og shah'en blev styrtet i Iran.

I 1980 valgte USA Ronald Reagan som præsident. Han førte en politik, som siden har været gennemgående for amerikanske præsidenter, uanset partifarve: Militær styrke, eventuelt kombineret med intervention i lande, som man finder særlig truende. Hertil nedskæring i andre offentlige ydelser kombineret med nedsættelse af skatterne. Og endelig stærkt stigende underskud såvel på de offentlige budgetter som på USA's handelsbalance i forhold til udlandet. Fordi den amerikanske dollar er et verdensbetalingsmiddel, er det langt nemmere for USA, end for andre lande, at betale af på en stor gæld. Kun undtagelsesvis kan andre lande betale med deres egen valuta. Det kan USA.

Præsident Reagans tale til National Association of Evangelicals: "Ondskabens imperium"

Onsdag 9. marts 1983

Det ondsynd og ondskab i verden, og skriften om vor herre Jesus pålægger os at modstå med al vor magt. Også vores nation har en arv af ondskab at bearbejde. Dette land skal til at overvinde fortidens moralske ondskab tjener til dets ære. F.eks. er minoriteter i en lang kamp for lige rettigheder, som stadig var årsag til uenighed og borgerkrig og alle amerikaners stolthed. Vi må omskrive tiden tilbage. Der er ingen plads for antisemitisme, antisemitisme eller andre former for etnisk- eller racehad i dette land.

Under min første pressekonference som Præsident påpegede jeg, som svar på et direkte spørgsmål, at som gode marxist-leninister har de sovjetiske ledere åbent og offentligt erklæret, at de ikke har moral, de anerkender, er den, som styrer deres sag – verdensrevolution.

Jeg tror, at jeg skal gøre klart, at jeg kun citerede Lenin, som i 1920 sagde, at de afviser al moral, som stammer fra overnaturlige ideer og ideer, som ikke bundes i en klassebetragtning. Moral er helt underlagt interesserne i klassekampen, og alt, der tjener til at ophæve den gamle udbyttes orden og forene proletariatet, er moralsk. Jeg tror, at når mange velgørende mennesker ikke vil se den grundlæggende kendsgerning ved den Sovjetunionens lære i øjnene, så illustrerer det en historisk modvilje mod at se totalitære regimer, som de er. Vi så dette fænomen i 30'erne, vi ser det ofte i dag. Dette betyder ikke, at vi skal isolere

os selv og lade være med at søge en forståelse med dem.

Jeg har tænkt mig at gøre alt, hvad jeg kan for at overbevise dem om vores rene hensigter, at minde dem om, at det var Vesten, der ikke havde sit atommonopol i 40'erne og ikke til territoriale udvidelser, og som foreslår 50 % nedskæringer i de strategiske ballistiske missiler.

Samtidig vil jeg imidlertid overbevise om, at vi aldrig vil gå på kompromis med vores principper og standarder. Vi opbygger aldrig vores frihed. Vi opgiver aldrig vores tro på Gud.

Lad os bede for deres frelse, som bor i totalitært mørke, lad os bede for at de kan opleve glæden ved at kende Gud. Men hvis de gør det, må vi være klar over, at vi ikke prædiker statens overherredømme, vi erklærer dens almagt over det enkelte menneske og forudser dens endelige dominans over alle mennesker i hele verden – så er ondskabens centrum i den moderne verden.

Hvis historien har os noget som helst, så er det, at når vi forgiveness og ønsketænkning om vores tilstander er tåbeligt – det betyder, at vi må lade vores fortid og formøbler vores fremtid. Så jeg tilskynder jer om at tale imod os, og vi vil give De forenede Stater en uimodsigelig militær og moralsk plads.

I diskussionerne om stop for atomrustning* beder jeg jer indtrængende om at lade være med at give begge sider lige meget skyld, lad være med at overse

historiske kendsgerninger og de aggressive impulser fra ondskabens imperium, med at kalde våbenkapløbet en historisk forståelse, for dermed tager I afstand fra den mellem rigtigt og forkert, det gode og det onde.

Selvom Amerikas militær er vigtig, så vil jeg tilføje, at jeg altid hævder, at den kamp om verdensherredømmet aldrig kan føres af bomber og raketter, men af styrke. Den økonomiske krise vi står overfor i dag er en realitet, og det er en prøve på menneskelig vilje og tro.

Reagans politik gav hurtigt gevinst i Den kolde Krig.

Østblokkens sammenbrud

I Østeuropa var befolkningerne mere og mere utilfredse med deres temmelig elendige levevilkår. Tjekkoslovakiet var blevet sat på plads i 1968 (se s. 165). Rumænien, Jugoslavien og Albanien var helt udenfor Sovjetunionens kontrol, selvom deres regimer var kommunistiske. Ungarn havde levet sit eget stille liv med stor økonomisk kontakt til vesten siden 1956 (se s. 165). Af pålidelige venner i østeuropa havde Sovjetunionen kun DDR, hvis eksistens afhang af sovjetisk støtte. Mellem Sovjetunionen og DDR lå Polen. Polen havde flere gange oplevet protestaktioner, men først i 1980 blev de virkelig alvorlige.

"Solidaritet" opstod som en fagforeningsbevægelse, som stillede krav

Jeg tror, vi kan klare denne udfordring, jeg tror, at kommunismen er et trist og sælsomt kapløb om menneskeheden historie. Men de sider skrives for tiden. Jeg har en overbevisning, fordi kilderne styrke i kampen for menneskets frihed ikke er materiel, men åndelig, og, fordi den ikke kender grænser, vil den slå dem, der vil slavebinde de mennesker, med rædsel og i den sidste ende omkomme over dem.

Kilde: New York Times, 3. 1983.

*) I 1983 var diskussionen om rationeringen af de amerikanske mellemdistancer i Europa på sit højeste, og samtidig lancerede Reagan planerne for "stjernekrigen" SDI.

om mad, tålelige arbejdsvilkår, bedre lønninger, bedre boliger osv. Bevægelsen fik massiv opbakning. I 1981 var situationen så tilspidset, at regeringen måtte gå af, og hæren overtog magten og erklærede landet i undtagelsestilstand. I otte år forsøgte en militærregering at holde sammen på stumperne, men forgæves.

Sovjetunionen selv gik det ikke meget bedre. Krigen i Afghanistan tærede på ressourcerne, på samme måde som USA's kræfter var blevet drænet under Vietnamkrigen. Og fra 1981, hvor Ronald Reagan blev præsident i USA, måtte man også forholde sig til en voksende amerikansk oprustning. Reagan var kritisk overfor ABM-aftalen fra 1973 og ønskede at udstyre USA med et "stjernekrigsforsvar" mod et sovjetisk atomangreb. USA iværksatte et udviklingsprogram, som ville koste mange mia. dollars. Hvad skulle Sovjetunionen

Robert G. Kaiser: USSR i tilbagegang

ting er Gorbatsjovs planer og taler – men tiden kan vise om de bliver til virkelighed. Noget helt andet er virkeligheden, som politik viser, at det sovjetiske samfund og dets centraliserede system – er en fiasko, der vidner til det sovjetiske imperiums sammenbrud.

Fra Beijing til Ljapunov synes de kommunistiske ledere enige om, at de økonomiske problemer kun kan løses gennem decentralisering og demokratisering og mindre kontrol. Selv i Kina er man kommet til den overbevisning, at Polen har gjort visse fremskridt, som ikke Sovjetunionen.

Forklaringen skal bla. findes i det økonomiske system, som kun i Sovjetunionen har det stalinistiske system virket i 3-4 generationer. Ingen andre lande er så hårdt beskadigede, og kan lettere finde en alternativ vej. Glasnost har åbnet avisernes spalter for fortidens forseelser, og staltidens økonomisk indjagende forbrydelser diskuteres uden begrænsninger på partikonferencerne, sammen med nutidens vanskeligheder.

F.eks. er det blevet offentliggjort, at Sovjetunionens børnedødelighed er højere end flere lande i den tredje verden, at gennemsnitslevealderen kun er på en 32. plads. Sovjetunionens udgifter til sundhedsvæsenet svarer til 105 pr. indbygger i Letland, som er den republik, der brugte flest penge på sundhed. I gennemsnit brugte de amerikanske stater på samme tid ca. 100 pr. indbygger. Halvdelen af Sovjetunionens skoler har hverken centralt vand, rindende vand eller toilet.

Men dette ville næppe være nogen blemme, hvis Sovjetunionen havde en veldig industriproduktion – men det er heller ikke tilfældet. "Det er vigtigt, at vi lægger mærke til i hvor høj grad, vi er holdt op med at gøre, hvad der er økonomisk sundt og normalt i stedet har vænnet os til at gøre, hvad der er økonomisk usundt og unormalt", skrev en økonom i tidsskriftet *Pravda* Mir.

60% af alle arbejdsforbrænd i Sovjetunionen skyldes dårlige fjernsyn eksploderer. Kontrol af kvaliteten eksisterer ikke. Store dele af produktionen færdiggøres i løbet af månedens sidste dage. Først på det tidspunkt er råstoffer og halvfabrikat frem, og da en bestemt kvote skal leveres pr. måned, arbejder man i døgnfor at blive færdig. Ingen har tid til at interessere sig i at kontrollere kvaliteten. Det sovjetiske militær er kendt som den eneste i landet, der har materiel af nogenlunde kvalitet – og det opnås kun gennem et stort spild. Alle de enheder, der ikke fungerer, findes simpelthen væk.

Sovjetunionens telefonnet er af elendig kvalitet, og ikke i stand til at transmittere datasignaler. Derfor, fordi EDB-industrien kræver høj kvalitetskontrol, har landet overhovedet ikke taget skridt i retning af EDB-anvendelse i produktion eller kontorarbejde.

I mange år fremover vil den sovjetiske produktionskultur ligge under Tyskland, Japans og Taiwans.

Landbruget mangler alt for hurtigt at nå et moderne stade. Ikke alene er der ikke veje nok og ikke alene går maskiner-

ne i stykker. Det værste er, at der overhovedet ikke findes folk, der har forstand på at dyrke en gård. Alle de dygtige og fremgangsrigtige bønder blev udryddet og forfulgt som bagværk under 30'ernes kollektivisering. I dag findes der kun traktorførere og malkepiger og andre specialister, som intet aner om landbrug som helhed – og de planlæggende bureaukrater i partiapparatet gør heller ikke. Måske kan man finde enkelte ældre bønder i baltiske republikker, som kan huske, hvordan man drev landbrug før kollektiviseringen.

Og den menneskelige faktor er det største alvorlige problem. Der findes næsten ingen sovjetborgere, der tør tage initiativ på egen hånd. Alle kigger ned i systemet efter direktiver. Ikke en gang ungdommen bakker op om Gorbatsjov. Den eneste reaktion man har fået fra folket, var et enormt raseri over begrænsningen i alkohol salget i 1985.

Men Gorbatsjov har allerede nået at ændre mange forhold. Kun få frygter KGB. Embedsmænd tør tale ganske frit med udenlandske journalister. Sovjeti-

ske borgere kan pludselig rejse til udlandet på ferie uden større besvær. Emigranter fra tidligere perioder kan vende hjem. De mange nationaliteter har fået lov til at diskutere deres problemer og måske af størst betydning: Debat om de løbende oplysninger om de økonomiske problemer har vist, at der ikke er nogen anden vej, end Gorbatsjovs reformpolitik. Selv ikke de mest konservative bureaukrater og partibosser har noget alternativ. Alle er enige om, at man ikke kan vende tilbage til Bresnjevs "stagnationsperiode".

Stalins mål var at skabe et imperium, der blev holdt sammen af kommunistisk ideologi, holdt i gang af kommunistisk effektivitet og domineret af storrussiske ambitioner. Men ideologien er slået fejl, effektiviteten har vist sig at være en illusion, og ambitionerne er anakronistiske i en moderne verden.

Det, der er tilbage, er et brontosaurus-imperium, ude af stand til at overleve i de nye omgivelser – vore dages verden.

Kilde: Robert G. Kaiser: *The U.S.S.R. in Decline*. Foreign Affairs. 67.2.1988/89.

nen gøre – forsøge at finde penge til et tilsvarende udviklingsprogram?

Det tillod Sovjetunionens økonomi ikke. Siden 1960'erne var landet saktet længere og længere bagud efter alle målestokke. Produktiviteten var lav, alkoholisme bredte sig på arbejdspladserne, køerne foran forretningerne voksede i længde måned for måned, megen produktion var rent spild.

Vestlige analyser fra 1980'erne anslog at Sovjetunionen kun blev holdt sammen økonomisk af en lille (illegalt) privat sektor, som for store penge sørgede for at lave de ting, som den statsejede sektor ikke kunne producere. Men illegaliteten var farlig. Den private sektor voksede, den korrumperede embedsmændene, den organiserede smuglerier og sortbørshandel og den ansatte veteraner fra krigen i Afghanistan som livvagter. Den russiske mafia var i vækst og

Muren falder.
November 1989.

indtil 1985 gjorde de kommunistiske ledere intet ved problemerne.

I 1985 valgte man imidlertid Mikhail Gorbatsjov som ny sekretær for kommunistpartiet og som præsident for Sovjetunionen. Fra 1985 til 1991 forsøgte han at reformere det sovjetiske samfund. "Glasnost" (åbenhed) skulle bane vejen for ytringsfrihed og især diskussion af økonomiske reformer, men også til kamp mod alkohol på arbejdspladserne. "Perestrojka" (omstilling) førte til lovlig privatisering af mindre virksomheder og til markedsøkonomiske tilstande i dele af produktionssfæren. "Demokratija" (demokratisering) stilede mod en demokratisering af hele det politiske liv i Sovjetunionen. Bl.a. blev andre politiske grupperinger end det kommunistiske parti tilladt. Men intet lykkedes. De økonomiske reformer gik alt for langsomt, og samtidig førte den nye ytringsfrihed til, at beboerne i Sovjetunionens mange mindre delrepublikker krævede selvstændighed. I slutningen af 1980'erne truede både de baltiske

delrepublikker og republikkerne i Kaukasus med løsrivelse. I Kaukasus brød der endog krig ud mellem Armenien og Aserbajdsjan.

1989 – murens fald

I 1989 brød Østblokken sammen. Krigen i Afghanistan, USA's oprustning, Sovjetunionens egen elendige økonomi, delrepublikernes selvstændighedskrav og utilfredsheden i de Østeuropæiske lande var mere end Gorbatsjov kunne håndtere.

De begyndte i Ungarn, som åbnede sin grænse til Østrig. Det benyttede mange DDR-borgere sig af til at flygte til Vesttyskland via Tjekkoslovakiet og Ungarn. Den ustabilitet, som havde præget DDR i 1950'erne (se s. 158), truede nu igen. Organisationer i DDR, som kæmpede for demokrati, fik stadig større tilslutning, og demokratiske massemøder i Leipzig og Berlin samlede mellem ½ og 1 million deltagere.

I Polen gik militærregeringen af og overlod magten til Solidaritet,

hvis leder, Lech Walesa, blev den første præsident i et østeuropæisk land efter 2. verdenskrig, som ikke havde forbindelse til et kommunistisk parti.

Derefter udtalte Gorbatsjov offentligt, at Sovjetunionen ikke havde tænkt sig at komme de kommunistiske regeringer i Østlandene til undsætning, og 9. november 1989 åbnede DDR grænseovergangene til Vestberlin, presset af sine egne borgere. Gensynsglæden mellem de tyskere, som havde været adskilt siden 1961 var kolossal. Få uger efter var regeringen i DDR erstattet af en overgangsregering, muren var væltet og alle var indstillet på, at en tysk genforening var nært forestående. Derefter faldt de kommunistiske regeringer i hele Østeuropa. Først Rumænien, derefter Bulgarien, Albanien, Ungarn og til sidst Tjekkosllovakiet. Jugoslavien gik i opløsning, og

landet blev ødelagt af fem års borgerkrig først i 1990'erne.

Som nævnt trak Gorbatsjov i 1988 sine tropper ud af Afghanistan og i 1991 indgik han store nedrustningsaftaler (START – Strategic Arms Reduction Treaty) med USA. 40 % af samtlige atomvåben skulle skrottes under international kontrol.

Sovjetunionens opløsning

Gorbatsjovs hensigt var at samle alle kræfter om Sovjetunionens interne reformproces, men det gik ikke, som han håbede. I 1991 forsøgte en gruppe generaler og topkommunister at afsætte ham og standse delrepublikernes løsrivelsesbestræbelser. De fik ikke succes. Boris Jeltsin, som var præsident i den største delrepublik, Rusland, standsede deres forsøg på magtovertagelse sammen med dele af hæren i Moskva. Derefter løste

Frank Gehry: Det amerikanske Center i Paris. "Postmodernismen" leger med såvel form som materialer. Overfor modernismens "Less is more" (se s. 151), svarede postmodernisterne: "Less is a bore". Diskussionen kan sammenlignes med overgangen fra renaissancebyggeri til barok (se f.eks. s. 56 overfor s. 72 og s. 78).

Disney Corporation. Los Angeles.

Jeltsin problemet med delrepublikkerne ved simpelthen at erklære unionen for opløst. Sovjetunionen forsvandt og 15 nye stater så dagens lys. Rusland overtog Sovjetunionens aftaler og forpligtelser.

Efter Den kolde Krig

Hermed endte Den kolde Krig og vesten stod som sejrherre – uden rigtig at have forstået, hvordan det gik til og uden at have en plan for den nye situation.

To bud på en forståelse af fremtiden så dagens lys kort tid efter. Francis Fukuyama hævdede i artiklen "The End of History and the Last Man" fra 1992, at det liberale demokrati havde sejret endegyldigt. Verden ville udvikle sig markedsøkonomisk, kapitalisme og demokrati ville brede sig og de fleste konflikter ville forsvinde. Historiens endemål var nået!

Knap så optimistisk (eller kedeligt) så Samuel Huntington på frem-

tiden. I "The Clash Of Civilizations" fra 1993 forudså han en fremtid domineret af konflikter mellem de tre store kulturkredse på kloden. Den kinesiske, den islamiske og den europæiske. Huntington mente, at disse tre civilisationer aldrig ville komme til at forstå hinanden. Deres bestræbelser ville aldrig kunne bringes på samme formel, og konflikter mellem dem ville dominere verden nu efter Den kolde Krig, som jo blot havde været mindre stridigheder mellem to forskellige fortolkninger af den europæiske politiske kulturarv.

Tysklands samling blev gennemført i 1990. DDR blev simpelthen optaget i BRD, uden forfatningsændringer. Fem nye delstater fik massiv økonomisk hjælp på 1250 mia. euro til de økonomiske problemer siden murens fald, men der var ikke stor arbejdsløshed og samfundet kendte det nye Tyskland sig allerede efter "Det tredje valg". Der blev sluttet fredelig fred efter 2. verdenskrig og Tyskland havde mange milliarder i krigsskade-